

UTSIRA KOMMUNE

NÆRINGSPLAN

2011-2014

Planen er utarbeidet av Haugaland Vekst IKS. Vedtatt av Utsira kommunestyre den 15. juni 2011, sak 29/11.

UTSIRA KOMMUNE

Innhold

1	Bakgrunn.....	3
1.1	Planprosessen og utforming	3
2	Haugalandet.....	4
2.1	Næringsstruktur på Haugalandet	8
3	Utsira kommune.....	10
3.1	Sammendrag Utsira kommune	10
3.2	Næringsstatus og -struktur	10
3.3	Visjon og hovedmål	11
3.4	Strategiske næringer i kommunen	12
3.4.1	Stedsuavhengige arbeidsplasser – kompetanse arbeidsplasser	12
3.4.2	Næringer tilknyttet nullutslippssamfunnet.....	13
3.4.3	Opplevelsesnæringer	14
3.4.4	Akvakultur / Fiskeri	14
3.5	Prioriterte drivere og satsingsområder i kommunen	14
3.5.1	Infrastruktur	15
3.5.2	Bolig- og næringsareal	15
3.5.3	Finansiering	15
3.5.4	Rammevilkår.....	16
3.5.5	Næringsapparatet.....	16
3.5.6	Omdømme- og attraktivtetsbygging.....	16
3.5.7	Kompetanse.....	17
4	Handlingsprogram.....	18
4.1	Handlingsprogram Utsira kommune	18
4.2	Handlingsprogram Felles	18
5	Vedlegg	18
5.1	Statusanalyse Utsira kommune.....	18
5.2	Oversikt relevante planer, Stortingsmeldinger, mm	18

1 Bakgrunn

Haugaland Vekst IKS har fått i oppdrag fra eierkommunene Haugesund, Tysvær, Bokn og Utsira å lage nye næringsplaner for kommunene. I tillegg har Vindafjord blitt tatt med i arbeidet. Haugaland Vekst har brukt store ressurser på prosess og skrivearbeid i 2010. Planene vil ha virkning fra 2011.

Kommunenes næringsplaner med handlingsprogram er viktige styringsredskaper både for arbeidet som legges ned for kommunene i Haugaland Vekst, men også for administrasjonen og politikerne i den enkelte kommune. En god prosess vil gi kommunen og Haugaland Vekst gode kunnskaper om kommunens næringsliv, utfordringene de står ovenfor og et godt grunnlag for politikerne hvordan de ønsker å legge forholdene til rette for næringsutvikling i sin kommune. Ved å være med i arbeidet med rullering i fem kommuner, har Haugaland Vekst fått et godt innblikk i felles, regionale problemstillinger.

Kommunens næringsplan er en strategisk del av kommunens planverk og må ses i sammenheng med andre planer i kommunen, for eksempel Kommuneplanen, Klima og Energiplanen, budsjett, med mer. At det er samstemmighet mellom næringsplanen og andre kommunale planer og føringer er viktig. Næringsplanen vil legge føringer for prioriteringer innen næringsrelaterte temaer i nye planer som utarbeides i kommunen.

Samtidig med rullering av kommunenes næringsplaner lager Rogaland fylkeskommune sin Regionalplan for Næring. Bakgrunnen er blant annet at Regjeringen ved Forvaltningsreformen (St.meld nr. 12, 2006-2007) har bestemt at fylkeskommunene skal være i førersetet når det gjelder regional næringsutvikling fra 2010. Fylket blir dermed en viktig næringsutviklingsaktør og det er viktigere enn tidligere for kommunene at deres mål, strategier og tiltak innenfor næringsutvikling når inn til fylket og påvirker deres plan. Dette kan i neste omgang bety noe for ressurstilgangen til næringsutviklingsarbeid i våre kommuner og region.

Det må hele tiden stilles spørsmål ved hva som skal inn i de kommunale næringsplanene av tiltak og hvem planene lages for. Dette er helt klart planer som skal bidra til at kommunene blir bedre tilretteleggere for næringsutvikling. Dette gjelder i første rekke opparbeidelse og forbedring av teknisk- og samfunnsinfrastruktur. Det kan være tiltak som hever kvaliteten på bo-, kommunikasjons- eller tjenestetilbudet, utdanning og oppvekstvilkår. Det offentlige kan også til en viss grad spille en rolle når det gjelder å påvirke overordnede myndigheter og etablere nettverk og møteplasser på tvers av bedrifter, organisasjoner og myndigheter. Men hvordan bedriftene konkurrer i markedet eller forholder seg til kunder er i hovedsak utenfor næringsplanenes virkeområde.

Det er vanskelig å spå hvilke nye teknologier, sosiale fenomen eller trender som vil ha størst påvirkning på utviklingen de neste ti årene. Dette gir klare utfordringer til planarbeidet. Målet er at kommunene får planer som i den grad det er mulig ser framover og med tiltak som også er konkrete og målbare.

1.1 Planprosessen og utforming

Arbeidet som startet opp med Kick Off den 19. mars 2010, ble lagt opp med høy grad av medvirkning fra næringslivet. 11 Mulighetsarenaer er blitt arrangert innen viktige bransjer og temaer: Nærmere 500 næringslivsledere har vært involvert i prosessen. På mulighetsarenaene og etterfølgende fokusmøter ble muligheter og trusler avdekket. Dette arbeidet har gitt svært gode innspill til handlingsprogrammene. Resultatene hjalp også til med å få et godt bilde av status og å tegne et bilde av framtiden på Haugalandet. Statistikk og annet grunnlagsmaterieell som blant annet er utarbeidet av Polytec og Telemarksforskning har også vært viktig grunnlag for arbeidet.

Det ble etablert arbeidsgrupper i hver av de fem kommunene bestående av representanter fra næringslivet, relevante lokale organisasjoner, formannskapet og administrasjonen. Disse var med og kvalitetssikret arbeidet underveis og før forslaget ble oversendt til politisk behandling i kommunen. Haugaland Vekst har hatt sekretariatet og ført planene i pennen.

I utgangspunktet er dette en 4-årig plan med et 10-15 årig perspektiv. Handlingsprogrammene er tenkt rullert 2. hvert år for å få inn endringer og nye tiltak. Tekstdelen vil minst ha en levetid på 4 år. Planen består av tre deler, tekstdel, handlingsprogram og vedlegg for de som ønsker å gå dypere inn i temaene. Alle kommunene vil få planer som er bygget opp rundt samme lest, noe felles, men med eget kapittel som kun omhandler egen kommune. Satsingsområder og tiltak som anses som felles og viktige for alle kommunene løftes opp på et felles regionalt nivå og framkommer i et felles handlingsprogram. Dette sendes videre som innspill til fylkets Regionalplan for næring. Det vil også danne grunnlaget for innspillet til Regionalplan for Haugalandet.

2 Haugalandet

I planene er Haugalandet valgt brukt gjennomgående som navn på regionen, men i enkelte sammenhenger er Haugesundregionen eller bare regionen brukt. Haugalandet er her definert som kommunene Haugesund, Karmøy, Tysvær, Bokn, Utsira, Vindafjord, Sveio, Etne og Sauda. Disse kan i utgangspunktet regnes som ett felles bo- og arbeidsmarked. Utsira er imidlertid i en spesiell situasjon i og med at kontakten med resten av Haugalandet er avhengig av en ferjetur på over en time.

I Telemarksforsknings rapport for 2010 blir Haugesundregionen definert som en vekstregion. Det har vært vekst i folketallet hvert eneste år de siste 50 årene. Veksten er imidlertid ujevnt fordelt og utkantene i regionen har ikke samme vekst som sentrum. Befolkningsveksten i regionen kommer av høyt fødselsoverskudd og mange innvandrere. Regionen har også vært en vekstregion når det gjelder arbeidsplassutvikling. Det har vært sterk vekst i antall arbeidsplasser i privat næringsliv det siste tiåret og har vært en av ganske få regioner som har hatt vekst i industriarbeidsplasser i samme periode. Regionen syntes å bli relativt hardt rammet av finanskrisen, og fikk en nedgang i antall arbeidsplasser i privat næringsliv i 2009. Det er først og fremst Karmøy som hadde nedgang i private arbeidsplasser det siste året.

Videre konkluderer Telemarksforskning med at Haugesundregionen er avhengig av å være attraktiv for bedrifter for å oppnå fortsatt vekst, og for å oppnå dette må det til en kontinuerlig omstilling. Tradisjonelle industrier fases ut til fordel for nye framvoksende næringer. Vekstnæringene er i stor grad kompetanseintensive næringer som er avhengige av at regionen er et attraktivt bosted for å tiltrekke seg rett kompetanse. Utviklingstrenden i Haugesundregionen er positiv. De siste fem årene har samlet attraktivitet vært langt bedre enn i den foregående femårsperioden.

Regionen ligger midt mellom to sterke byregioner, Stavanger og Bergen, noe som kan være en trussel, men også en styrke. Et framtidig Rogfast og senere Hordfast og Vestfast, vil gi vår region store muligheter om politikere, næringsliv og det offentlige klarer å opptre målrettet og samlet framover. Om dette arbeidet ikke lykkes, kan det ende med en enda større grad av filialisering enn vi er vitne til i dag, der vår region tømmes for hovedkontorer, toppledelse og andre sentrale funksjoner. Men det motsatte kan også skje om regionen står samlet og klarer å få fram budskapet om at Haugesundregionen er midt i mellom de store byregionene, med de fordeler det vil være for etableringer av ulike slag.

I regionen framstår byområdet Haugesund, her definert som Haugesund sentrum, Raglamyr og Norheim, som et felles regionalt sentrum. Det er viktig at regionen har et sterkt og urbant regionsenter, pulserende småbyer og livskraftige bygdesentra av høy kvalitet som til sammen skaper identitet og attraktivitet for eksisterende og nye innbyggere. Det vil være viktig framover at regionsenteret, de andre byene og bygdene får en felles forståelse av sin rolle i forhold til hverandre.

Haugalandet har mye til felles med resten av fylket som i dag har et allsidig og dynamisk næringsliv, er konkurransedyktig og med et høyt teknologisk nivå. Eksportrettet industri og konkurranseutsatte virksomheter finnes i hele fylket og næringslivet har vist god evne til omstilling gjennom ulike perioder. Rogalands nærhet til Nordsjøen og strategiske beliggenhet i forhold til Europa, gir fylket og regionen vår et fortrinn i forhold til

internasjonal konkurranse og kontaktnett. Høy kompetanse på olje og gass og et næringsliv rettet mot offshore kan gi virksomheter i Rogaland gode muligheter til leveranser til offshore vind. Dette er et stort satsingsområde i Europa, særlig Tyskland og Storbritannia. I denne posisjoneringen er det viktig at næringslivet og det offentlige samarbeider, ikke bare på Haugalandet, men i hele fylket og også på Vestlandet.

I tillegg til at Rogaland fylke er en viktig arena for samarbeid, har et tett samarbeid med Sunnhordland sterke tradisjoner på Haugalandet. Det maritime klusteret, inkludert verftsindustrien, strekker seg over fylkesgrensen mot Bømlo og Stord. Når det gjelder kraftkrevende industri har vi også mye felles med Sunnhordland og deler av Hardanger. I tillegg har oppdrettsnæringen store etableringer mellom "Bokn" og "Bjørnen". Reiselivet strekker seg også naturlig over fylkesgrensen mot Sunnhordland og Hardanger. Behovet for et tett samarbeid forsterkes ved at vi har en felles høgskole, felles helseforetak og felles politidistrikt, med mer.

Tradisjonelt har beliggenheten vært avgjørende for hvilke næringer som har funnet sin plass i regionen. Nærheten til havet og den strategiske plasseringen i forhold til Nordsjøen har betydd mye og naturlig nok har skipsfart, fiske og tilhørende næringer vært viktige for utviklingen. Maritim sektor står fortsatt for en svært stor andel av verdiskapingen i regionen. Andel lønnskostnad knyttet til maritime næringer i Haugesundregionen var på hele 37% i 2010 (Et Kunnskapsbasert Norge 2010-2011-Handelshøgskolen BI). I den maritime næringen er det mange svært viktige arbeidsplasser for distriktene og som kan være avgjørende for livet i bygdene. Grunnen er at disse arbeidsplassene i de fleste tilfeller er bostedsuavhengige.

For 35 år siden begynte det norske oljeeventyret å prege vår økonomi og i løpet av 1970-tallet ble den norske leverandørindustrien bygget opp. Spesielt for plattformproduksjon, rederinæringen og verkstedsindustrien har oljeindustrien hatt stor betydning. Internasjonal etterspørsel etter industrielle råvarer og verkstedprodukter påvirker det lokale næringslivet. Prognoser tilsier at aktiviteten de nærmeste par tiårene vil være relativt høy, men at det er usikkerheter knyttet til framtidige funn og økt utvinning av eksisterende funn. Etter den tid forventer en, ut fra det som er kjent i dag, avtrappende virksomhet. Tilsvarende viser Gasscos prognoser en nedtrapping av gassleveransene til Kårstø.

Ved AF Decom Offshore (AFDO) i Vats er det bygget en kompetanse innen fjerning og miljøsanering av utrangerte oljeinstallasjoner. Denne kompetansen kan utvikles videre både lokalt i Vats, i Nordsjøen og internasjonalt. AFDO ønsker å bidra til nødvendig kunnskapsbygging og kompetanseoverføring gjennom en bransjeutvikling i et tett samarbeid med utdannings- og FoU institusjoner, samt komplementære selskaper.

Ved AF Miljøbase Vats ønsker en å fasilitere arealer, kaier, bygg og prosessområder for å bidra til fremtidsrettet kunnskapsbygging og kompetanseutvikling innen dette markedet, ved etablering av et "ekspertsenter" for slike aktiviteter.

Aktører knyttet til energibransjen i regionen, deriblant Gassco og Statoil, utgjør sterke kompetansemiljøer sammen med sine leverandører og institusjoner. I den videre utviklingen av bransjen vil det være viktig å utnytte potensialet som ligger i eksisterende institusjoner for eksempel i arbeidet med CO2 fangst og lagring. MET-senter (Marin Energi Testsenter) har også et potensial som kan utvikles videre. Kompetanseutvikling på ulike nivåer og kompetanseoverføring til nye næringer/ forretningsområder vil stå sentralt. I tillegg vil det ha stor betydning å oppnå forutsigbare rammebetingelser. For å møte disse utfordringene, vil det være behov for et samarbeid på tvers av sektorer og regioner. At Utsira Nord er valgt ut som ett av fire områder i Norge for fullskala produksjon av flytende vindkraft, er svært interessant og må følges opp videre. I Norge har ikke rammevilkårene for ny fornybar energiproduksjon vært like gode som ellers i Europa. Dette har ført til liten satsing innen feltet her i landet. Imidlertid sitter vi på en kompetanse som er veldig relevant i forhold til offshore vind, særlig med de erfaringene våre bedrifter har fra oljevirkosheten i Nordsjøen. For disse kan det ligge store muligheter i Europa.

For Hydro på Karmøy er energi avgjørende, både i forhold til forutsigbar og konkurransedyktig pris og leveranser. Hydro representerer viktige arbeidsplasser for hele regionen og det er viktig at alle arbeider for å sikre gode rammevilkår for fortsatt virksomhet på Karmøy. I produksjon av vindkraft til lands og til havs, småkraftverk, bioenergi og søppelforbrenning ligger også store muligheter.

Opplevelsesnæringene omfatter reiseliv, kunst, kultur- og kulturbaserte næringer. Reiselivet er preget av hotellnæringen i Haugesund og kultur- og naturbaserte opplevelser i regionen for øvrig. Fyrtårn i regionen er Den Norske filmfestivalen og Avaldsnes med sin historiske forankring. Festivaler med ulikt innhold, størrelse og profesjonalitet har vi i alle kommunene og er et område som kan tjene på et sterkere samarbeid enn det vi ser i dag. Haugesund som festivalby er en viktig drivkraft i denne sammenheng. I regionen er det også store muligheter i temaer som viking, fiske og natur som kan videreutvikles. Kultur næringer omfatter kunstnerisk virksomhet, media, film, arkitektur, foto og reiseliv, er næringer i vekst og svært viktige for regionens attraktivitet.

For store deler av Haugalandet er også primærnæringene viktige både som arbeidsplasser, som grunnlag for bosetting i distriktene og for å ivareta kulturlandskapet. Naturbasert næringsutvikling, herunder også reiseliv kan gi nye muligheter for disse næringene. Og med en akvakulturnæring som i 2010 produserte laks for nesten 1 milliard kroner i de fem kommunene, er også dette en interessant næring videre framover, også for bosetting i distriktene. En forutsetning er imidlertid at næringen klarer å håndtere de miljømessige utfordringene de står overfor. Med Vindafjord som den 4. største husdyrkommunen i Norge, et aktivt landbruk både i Bokn og Tysvær og en forholdsvis stor næringsmiddelindustri i regionen, må også denne delen av matproduksjonen trekkes fram. Landbruksnæringens kommunale støtteapparat ligger per i dag i kommunenes landbruksavdelinger og ikke i Haugaland Vekst. Det vil si at Haugaland Vekst ikke arbeider med saker som angår landbruket spesielt. Men generelle tilbud som kurs, etablererveiledning og lignende, er selvsagt også åpne for aktører i landbruket. I tillegg er det et godt samarbeid mellom Haugaland Vekst, landbruksavdelingene i kommunene og Fylkesmannens distriktskonsulent i Nord-Rogaland.

Etablering av Rogfast og T-forbindelsen er infrastrukturelle tiltak av stor betydning for Haugalandet. T-forbindelsen vil gjøre nye områder mer tilgjengelige både for bolig- og næringsetableringer og Rogfast vil, når den kommer, ha stor betydning for kontakten mot sørfylket. Haugalandet kan, om det legges til rette for det, bli et svært attraktivt område å etablere seg i. Trafikken går som kjent begge veier, slik at Rogfast også kan framstå som en utfordring i enkelte sammenhenger, for eksempel for flyplassen. Det er derfor viktig at denne tar en posisjon i markedet som gir den muligheter også etter Rogfast.

Den viktigste nyskapingen skjer som knoppskyting fra eksisterende næringsliv eller det kan være personer som tar med seg forskningsresultater over i egen bedrift. De som står bak er ofte erfarne personer som ikke har behov for tilbud om kurs og opplæring i det å starte bedrifter. Men tilgang til en inkubator som IPark Haugesundregionen og virkemiddelapparatet som Innovasjon Norge, kan være viktig for å lykkes med etableringen. Det finnes også en del personer som har en idé, et produkt eller bare et sterkt ønske om å drive sin egen bedrift, blant disse er det ofte behov for grunnleggende kurs og opplæring og det er viktig å ha et opplæringstilbud som er lett tilgjengelig. For dekke behovet, har Haugaland Vekst sitt eget Start Opp og gått inn i Skape, som er et etablerersystem for Rogaland. Her får etablereren fortløpende tilbud om gode og lokale kurs av varierende lengde og tema.

Kompetansen på Haugalandet er godt tilpasset og koblet til det eksisterende industrielle næringsliv, men regionen er forholdsvis svak på formell høyere utdanning. Om regionen ønsker å være en del av et framtidig kunnskapsfunn, må det generelle utdanningsnivået opp, antall drop-outs fra videregående skole må ned, og det må arbeides for å få etablert flere arbeidsplasser som krever høyere kompetanse. Regionen må arbeide for å trekke til seg både høyt utdannede mennesker, men også kunnskapsbaserte næringer. Andelen forskning og utvikling må opp og høgskolen må styrkes.

En av forutsetningene for videre befolknings- og næringsutvikling er at regionen klarer å tiltrekke seg innbyggere og bedrifter. Et godt omdømme og attraktivitet er viktig i denne sammenheng. For å klare å vinne i konkurransen med andre regioner må alle, innbyggerne, næringslivet og det offentlige stå samlet om mål og tiltak som i sum gjør vår region attraktiv både for eksisterende og nye bedrifter og innbyggere.

For å klare dette er det viktig med et godt regionalt omdømme som gjør at flere ønsker å bo og leve i regionen. Er vi attraktiv for bosetting, besøk og næringsliv, gir dette vekst og større muligheter for å lykkes i kampen om midler og ressurser. Attraktivitet for bosetting henger sammen med mulige arbeidsplasser, boligbygging, arealtilgang og sosiale forhold som kafétetthet, osv. Attraktivitet for besøkende antas er knyttet til natur, kultur og omdømme. Sistnevnte, næringsattraktivitet er igjen knyttet til stedskvaliteter som beliggenhet, størrelse, befolkningsgrunnlag, forekomst av kompetanseinstitusjoner, infrastruktur, osv. + oppbygging fra lokalt til regionalt nivå.

Hva som er attraktivt varierer fra person til person og fra bedrift til bedrift. Noen har ønske om å bo og virke i urbane forhold, mens andre mener det er bedre forhold for dem i utkantene. Et roligere liv på landsbygda eller på en av øyene utenfor byen, kan for noen gründere være bedre enn å høre til et urbant kunnskapsmiljø. Dette må næringsplanleggingen ta høyde for. I enkelte segmenter er potensialet for næringskaping vel så stort i mikrosamfunn som makrosamfunn på Haugalandet.

Tradisjonelt har industri og maritim virksomhet vært toneangivende på Haugalandet. Dette er typisk maskuline næringer, noe som også viser igjen i fraværet av kvinnelige ledere både innenfor privat næringsliv og til dels innen offentlig virksomhet. De siste årenes økning innen Annen forretningsmessig tjenesteyting kan tyde på at det er en endring på gang. Denne endringen gir også bedre rom for flere kompetansearbeidsplasser og dermed en høyning i det generelle utdanningsnivået i regionen.

I arbeidet med næringsplanene har det blitt lagt vekt på å få fram felles strategiske næringer og satsingsområder eller drivere som påvirker næringsutviklingen i kommunene. Ut av dette er det som er felles eller ansett som særlig viktig for alle kommunene løftet opp på et felles nivå. Følgende prioritet er foreslått:

Strategiske næringer:

- Maritime næringer
- Energinæringer
- Opplevelsesnæringer
- Mat (blå og grønn mat)

Innen maritime næringer regnes redere, verftsindustrien og hele leverandørkjeden. Energinæringer er bedrifter som på en eller annen måte er knyttet til produksjon av kraft, både i form av el-kraft, gass, olje og andre energiformer, store forbrukere (for eksempel prosessindustrien) og hele leverandørkjeden.

Drivere og satsingsområder:

- Nyskaping
- Næringsapparat
- Infrastruktur
- Kompetanse
- Omdømmebygging og rekruttering
- Internasjonalisering

2.1 Næringsstruktur på Haugalandet

Ved utgangen av 2009 hadde Haugalandet 51818 sysselsatte.

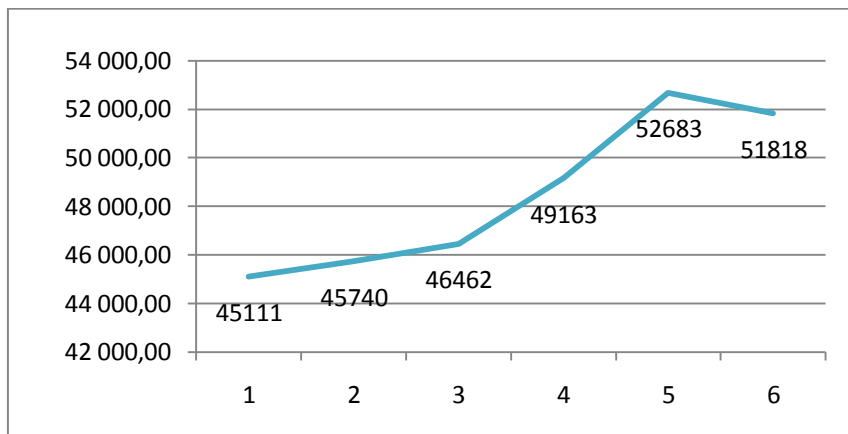
De delnæringene som har økt mest sysselsettingsmessig i perioden 2000-2008, er:

1. Utvinning av råolje og naturgass
2. Annen forretningsmessig tjenesteyting
3. Bygg og anlegg
4. Verftsindustrien

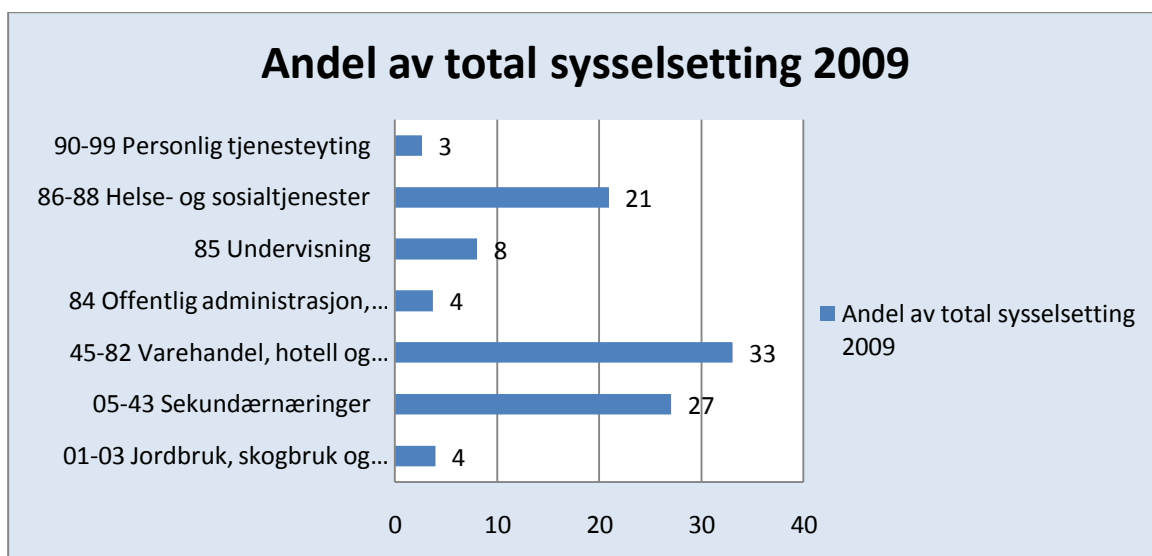
Næringene som har gått sterkest tilbake er:

1. Næringsmiddelindustrien
2. Jordbruk
3. Metallindustrien

Av en nedgang i antall sysselsatte fra 2008 til 2009 på 865, sto metallindustrien for hele 599. Finanskrisen og utfasing av Sørderberg ved Hydro, Karmøy er en del av forklaringen på dette. Det har allikevel vært en positiv økning i antall sysselsatte på 15 % fra 2000 til 2009.

Utvikling av antall sysselsatte på Haugalandet i perioden 2000-2009. Kilde: SSB

Prosentvis fordeling av sysselsatte på Haugalandet på hovednæringene i 2009. Kilde: SSB

I 2009 sto privat næringsliv for 67 % av sysselsettingen på Haugalandet. SSB sin transportstatistikk gir ikke et dekkende bilde av utviklingen i rederinæringen på Haugalandet og i Sunnhordland. Tall fra Maritim Forums rapport fra 2011, viser at det totale antallet sysselsatte (norske og utenlandske sjøfolk og administrasjon) i rederiene på Haugalandet og i Sunnhordland har økt fra 3506 sysselsatte i 2001 til 5894 sysselsatte i 2010, dvs en økning på hele 68 % i perioden. Økningen i antallet norske sjøfolk samt ansatte i rederiorganisasjonene på land har vært fra 2152 til 3238, eller 50 %, i samme periode. Tall fra 2007 viser at 37 % av verdiskapingen i privat sektor på Haugalandet og i Sunnhordland var knyttet opp mot den maritime næringen (Jakobsen 2008). Slik var Haugalandet og Sunnhordland den regionen i Norge som hadde den høyeste verdiskapingen knyttet til maritim næring målt mot størrelsen på befolkningen. Næringen er også den eneste i regionen som omtales som en klynge.

I henhold til Telemarksforsknings definisjon var andelen av industriarbeidsplasser på Haugalandet i 2007 på 20,2 %, til sammenligning var andelen på 12,8 i Norge og 21,7 i Rogaland. Mens mange regioner har hatt nedgang i industriarbeidsplassene de siste årene (Vareide 2009), hadde Haugalandet en vekst innenfor industriarbeidsplassene i perioden 2000-2008. I 2008 var det 9582 arbeidsplasser innen kategorien industri, en økning på 1089 fra 2007.

Når det gjelder offentlige næringer utgjorde helse- og sosialtjenester 20 % av de sysselsatte. På de neste plassene kom undervisning og offentlig administrasjon. Til sammen utgjorde disse tre 32,3 % av de sysselsatte på Haugalandet. Etter 2000 har veksten på Haugalandet kommet innenfor Helse og sosialtjenester, Bygg og anlegg, Handel og Annen forretningsmessig tjenesteyting. Offentlig administrasjon og primærnæringene har hatt de største reduksjonene i antall sysselsatte.

Haugalandet og Sunnhordland har i fellesskap en meget sterk klynge av virksomheter innenfor olje/gass og maritim virksomhet, ofte kalt den "petro-maritime" klyngen, (minus fiskebåtrederier, fiskeforedling og olje- og gasselskaper). Klyngen består av ca 180 aktører innen shipping, verftsindustri, finans, megling, med underleverandører og konsulenter. Til sammen omsatte de for ca 30,5 mrd. kroner i 2010 og hadde over 15.000 ansatte, noe som utgjør 25 % av arbeidsplassene i de aktuelle kommunene (20 % i hele Haugaland og Sunnhordland).

En næring som har få arbeidsplasser i vår region, er under kategorien FoU/data/konsulent. Denne er strategisk interessant, da dette er kompetansearbeidsplasser som kan tenkes å ha ringvirkninger utover det rent økonomiske.

For distriktene er landbruket viktig, både for næringsutvikling, bosetting og sysselsetting. I regionen skiller Vindafjord seg ut som den 4. største husdyrkommunen i Norge.

3 Utsira kommune

3.1 Sammendrag Utsira kommune

For Utsira er det fortsatt øyas naturgitte fordeler som er den fortrinn for ny næringsutvikling. Det gjelder satsingsområder som fornybar energi og marine næringer. I tillegg ligger forholdene til rette for å etablere stedsuavhengige arbeidsplasser og fortsatt satsing på opplevelsesnæringene.

Følgende strategiske næringer er valgt for Utsira i næringsplanperioden:

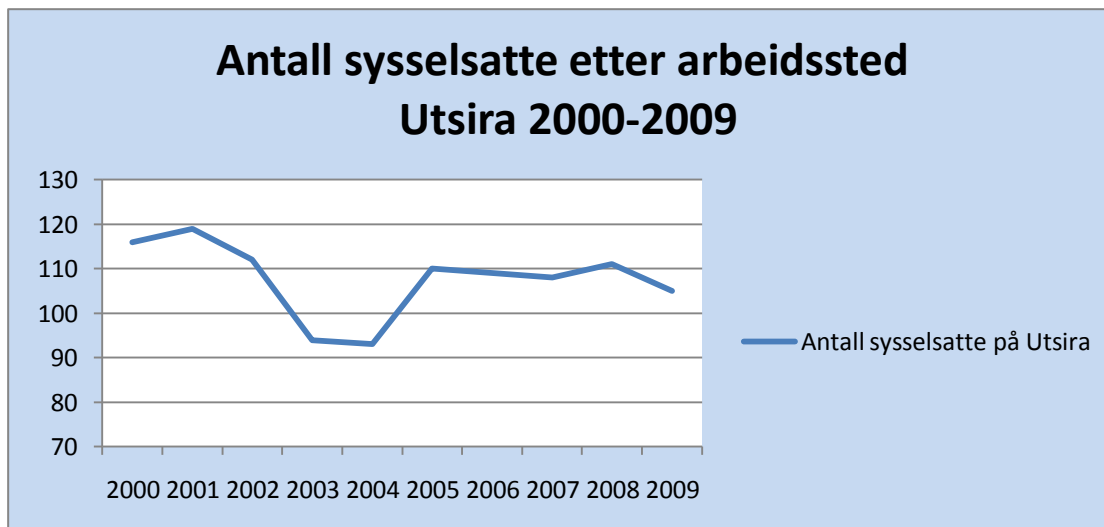
- Stedsuavhengige arbeidsplasser
- Nullutslipp / Fornybar energi
- Opplevelsesnæringer
- Akvakultur / Fiskeri

Følgende drivere er valgt for Utsira i næringsplanperioden:

- Infrastruktur
- Bolig- og næringsareal
- Finansiering
- Rammevilkår
- Næringsapparat
- Omdømme og attraktivitet
- Kompetanse

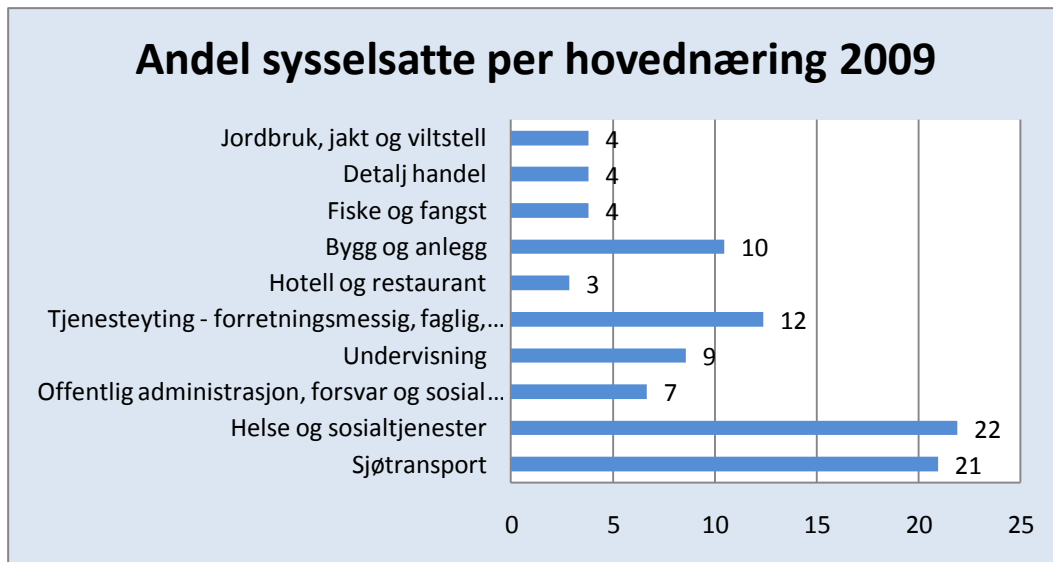
3.2 Næringsstatus og -struktur

For å få et bilde av dagens næringsstruktur i Utsira er det utarbeidet statistikk som viser befolkningsutviklingen, antall sysselsatte med arbeidssted i kommunen og antall virksomheter. Fra 2000-2006 hadde kommunen en nedgang i befolkningen, mye grunnet en negativ nettoflytting. De tre siste årene har befolkningen vært relativt stabil, men en nettoflytting som har vært positiv og stabilisert seg på 218 innbyggere. Antall sysselsatte med arbeidssted i Utsira var ved utgangen av 2009 tilnærmet 105 og antall arbeidstakere bosatt i kommunen var 115.

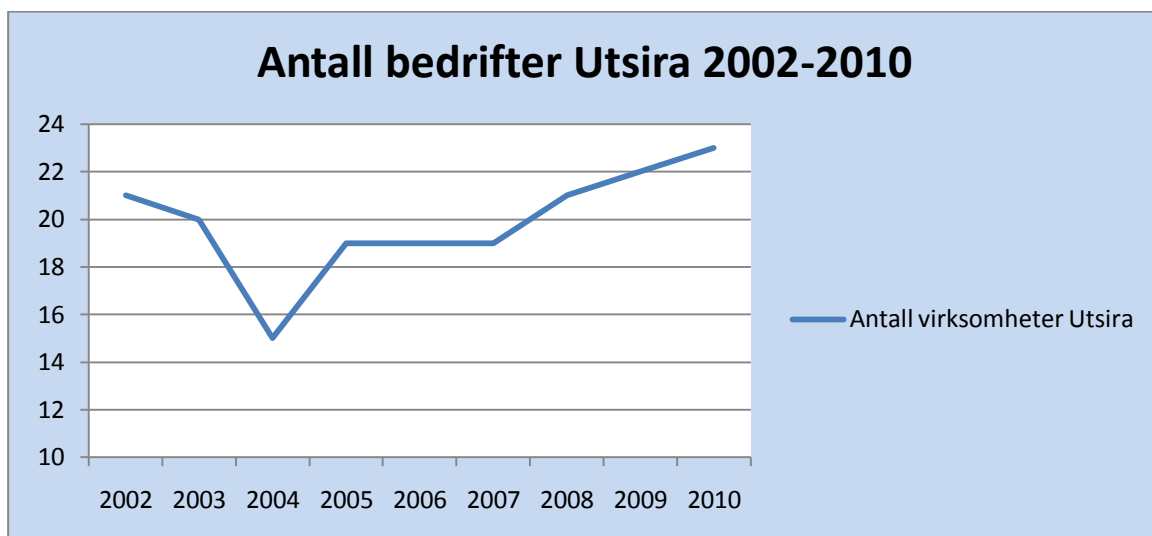
Figur 1 Antall sysselsatte Utsira, 2000-2009. Kilde: SSB Tabell 07979 Sysselsatte etter arbeidsstedskommune fordelt på næring og sektor (K)

Den største reduksjonen av antall sysselsatte skyldes konkurs og avvikling av Utsira Havstuer i 2009 med 4 arbeidsplasser. Ved inngangen av 2008 var det 7 arbeidsplasser på Havstuene. Av nye arbeidsplasser som er kommet til er Rutebåten Utsira AS den største med 16 sysselsatt i 2010 mot 11 i 2002. Utsira Næringspark AS ble etablert i 2008 med to arbeidsplasser og Utsira Smarthus AS i 2009 med fire sysselsatte.

Figur 2 Prosentvis fordeling av sysselsettingen på hovednæringen på Utsira i 2009. Kilde: SSB

Av 21 registrerte virksomheter i Utsira 1. kvartal 2010, var 11 offentlige, 10 fordelt seg blant annet mellom bygg og anlegg, annen forretningsmessig tjenesteyting samt fiske, detaljhandel, sjøtransport og hotell- og restaurant.

Figur 3 Antall virksomheter Utsira, 2002-2010. Kilde: Tabell 07091: Bedrifter etter næring og antall ansatte (K)

Innenfor næringskategoriene jordbruk, næringsmiddelindustri og reisebyråvirksomhet har samtlige virksomheter avviklet i perioden 2000 -2008.

3.3 Visjon og hovedmål

Visjon

”Utsira gir energi”

Hovedmål

Målsettingen med arbeidet som skisseres i planen er å bidra til at:

Utsira skal være mulighetens øy – en attraktiv kommune å etablere og å drive virksomhet i.

Utsira kommune skal være en aktiv aktør i arbeidet med næringsetablering og næringsutvikling. Utsira ønsker å bestå som et bærekraftig og moderne samfunn, og da er flere arbeidsplasser og flere hender en forutsetning.

Med utgangspunkt i visjonen om at Utsira gir energi må Utsira spisse og arbeide systematisk for nyetableringer innenfor de næringer som kan se Utsiras beliggenhet og infrastruktur som et fortrinn.

3.4 Strategiske næringer i kommunen

Det har skjedd endringer i næringsgrunnlaget på Utsira de siste 20-30 årene. Primærnæringsens rolle har avtatt sterkt, mens offentlig og privat tjenesteyting sysselsetter stadig flere. Samtidig har sirabuen opprettholdt sin sterke tilknytning til maritime yrker, som sjøfolk og som operatører i offshorenæringen.

For Utsira kommune er det viktig å legge forholdene til rette for at dagens næringsliv får mulighet til å utvikle sin bedrift videre og ivareta etablerer på en best mulig måte. Dette kan kommunen gjøre ved å sørge for god infrastruktur, gode og effektive kommunale tjenester og god dialog med de som driver næring i kommunen.

Utsira kommune har knyttet til seg Haugaland Vekst som sin nærmeste samarbeidspartner om næringsutvikling på Utsira. Dette gir kommunen tilgang på bred kompetanse og et sterkt nettverk på Haugalandet.

Det ble besluttet å gå videre med eksisterende satsingsområder i Strategisk Næringsplan 2008-2011.

Stedsuavhengige arbeidsplasser

Utsira har flere naturgitte og samfunnsmessige kvaliteter for potensielle etablerere / innbyggere. Benytte dette aktivt i arbeid med nyetableringer.

Fornybar energi / Grønn øy

Næringer tilknyttet nullutslippssamfunnet. Eksponere Utsira med en miljøvennlig profil

Opplevelsesnæringer

Utvikle et helhetlig og kvalitetssikret markedsorientert reiselivsprodukt basert på natur- og kulturbaserte opplevelser.

Akvakultur / Fiskeri

Utsira skal arbeide med de muligheter som ligger innenfor satsing på akvakultur med fokus på en bærekraftig og miljøvennlig oppdrettsnæring. Benytte de naturgitte forutsetningene for å bidra til etablering innenfor næringen.

3.4.1 Stedsuavhengige arbeidsplasser – kompetanse arbeidsplasser

Utsira kommune har nå bidratt til å få på plass fiberkabel til øya, og med det lagt til rette for å få ny næring på plass. Satsingen skal vise at det å arbeide stedsuavhengige skal gi økt verdi for aktøren og samfunnet for øvrig.

Utsira kommune skal sette fokus på tiltak rettet mot å få utplassert arbeidsoppgaver og arbeidsplasser fra offentlige etater. Videre skal det jobbes aktivt med etablering av stedsuavhengige arbeidsplasser innenfor det private. Dette vil være en prioritert oppgave i perioden. Private aktører har etablert Utsira Næringspark i Nordvikevågen. Det gamle fryseriet er ombygd til en moderne næringspark. Den største leietakeren i parken er Utsira Smarthus AS, som skal levere prefabrikerte hus i passivhusstandard. Andre leietakere vurderer innflytting, hvorav den største interessenten forfølger idéen om stedsuavhengige arbeidsplasser. Utsira Næringspark AS har også bygget egne boliger beregnet på nye arbeidstakere i parken.

Fra Kommunal- og regionaldepartementet sin side, er det satt ned et eget utvalg som skal se på hvordan kompetansearbeidsplasser og nye statlige arbeidsplasser kan spres over hele landet. Her kommer det klart frem at ambisjonsnivået i forhold til å utvikle nye arbeidsplasser basert på moderne teknolog må heves i distriktene. Samtidig vet vi at det ligger store muligheter innefor denne arbeidsformen i det private næringsliv.

Stedsuavhengige arbeidsplasser er og vil være en grunnpilar innenfor næringsutvikling i fremtidig arbeid med steds- og småsamfunnsutvikling. Erfaringer fra Småsamfunnsprosjektet Røvær og Utsira viser at det er der øysamfunnene har mulighet for å lykkes i etablering av nye arbeidsplasser.

Målsettinger:

Det skal etableres minst 10 stedsuavhengige arbeidsplasser i perioden på Utsira

3.4.2 Næringer tilknyttet nullutslippssamfunnet

Visjon for energi og klimaplanarbeidet:

- Utsira skal framstå som nullutslippskommunen i 2020

Utsira ønsker å være en bærekraftig kommune for fremtiden. I denne sammenheng er det viktig å få utnyttet de naturgitte ressursene som finnes på og rundt øya, vind og sjø. Hovedhensikten med forprosjektet Utsira Energi, er å få etablert et selskap som kan bidra til å få benyttet kapasiteten til en ny elektrisk overføringskabel og en videre utvikling og forming av Utsira som et nullutslippssamfunn ” et utstillingsvindu for bruk av fornybar energi” og demonstrasjonsøy for energieffektiverende produkter. I forprosjektet arbeides det for å sikre at Utsira samfunnet kan innhente inntekter fra energiproduksjon på og rundt øya.

Innen 2020 skal ingen transportmidler på Utsira være basert på fossilt brensel som energikilde. Kommunen skal kartlegge mulighetene for å inngå en kollektiv avtale om kjøp av elektriske kjøretøy for de innbyggerne og bedrifter på øya som trenger egne transportmidler. Det må vurderes nærmere hvordan og med hvem en gunstig finansieringsavtale kan inngås. Kommunen må videre søke staten om tilskudd til etablering av et nærmere bestemt antall ladestasjoner på øya.

Vindkraft

Utsira kommune skal i perioden være en aktiv part i tilrettelegging for havvindmøller, slik at etableringer fører med seg styrking av det etablerte Utsira. Norge har gjennom erfaring og kompetanse innen offshore betydelige fortrinn og muligheter til å utvikle løsninger innen vindkraft på store havdyp med gode vindforhold. Lyse har pt. to større prosjekter innen vindkraft under planlegging på Utsira: Utsira Vindkraftverk og Utsira Offshore Vindpark. Utsira ligger strategisk til både med hensyn til vindressurser, marine offshore forhold og gode forhold til plassering av bunnfaste vindturbinder samt offshore vindparker.¹

I den nylig utkomne Havvind rapporten fra NVE er havområdet vest for Utsira pekt på som ett av 15 potensielle områder å satse på for utbygging av vindmøller. Av disse er bare 4 pekt på som aktuelle for flytende anlegg. Med METSenteret og Hywind, verdens første flytende mølle like ved, utenfor Karmøy, er det naturlig å tenke på at METSenteret og planene om utstillingsvindu for 0-utslipp samfunnet på Utsira bør kobles for å forsterke hverandre.

Sjøkabel

Ved en eventuell videre prosjektering og etablering av Utsira Offshore Vindpark, vil det være behov for ny sjøkabel og ansvar for prosjekteringen av kabler ligger hos de aktuelle kraftselskapene.

Målsettinger:

Bidra til at det etableres ny sjøkabel fra Utsira til Karmøy som grunnleggende infrastruktur for demonstrasjon og produksjon av fornybar energi. Etablering av minst 2 virksomheter innenfor området

---

¹ Kilde: Studentoppgave Høgskolen i Bergen

3.4.3 Opplevelsesnæringer

Reiselivsutvikling er viktig for å styrke kommunens attraksjonskraft. Mulighetene er store gjennom en utvikling basert på markedsbehov og etterspørsel. Dette kan bidra til en bedre plattform for lønnsomhet og økt verdiskaping. Derfor er det viktig med langsiktighet og helhetlige løsninger som både tar vare på naturkvaliteter, kulturgrunnlag/særpreg, miljø og fremtidige behov for stedsutvikling og vekstmuligheter for reiselivsnæringen.

Utsira kommune har hatt reiseliv som en av hovedsatsingene de siste 15 årene. Det bevaringsverdige knyttet til kystkultur på Utsira vil fortsatt få oppmerksomhet i de prioriteringer som kommunen vil foreta seg. I dette ligger fokus rundt sjøhusmiljø, fisketradisjoner på Utsira, los og fyr tradisjoner samt andre tiltak som ligger nært opp til hva man har jobbet med på Utsira.

Utsira kommune sin rolle som tilrettelegger skal stå sentralt. I dette ligger at kommunen skal være en medspiller opp mot de aktørene som står sentralt i reiselivsnæringen. Gjennom Utsira Næringsforum vil kommunen kanalisere mye av sitt engasjement knyttet til reiselivssatsing.

Utsira kommune skal bidra til å sette fokus på kulturbasert næringsutvikling gjennom det regionale prosjektet Kultur og Næring. I tillegg å jobbe aktivt gjennom andre etablerte formelle og uformelle samarbeidspartnere.

Målsettinger:

En økning i planperioden i antall reisende på 10.000 i forhold til 2009.

3.4.4 Akvakultur / Fiskeri

Regjeringens visjon er at Norge skal være verdens fremste sjømatnasjon. For å oppnå dette har regjeringen satt opp fem hovedutfordringer i sin strategi fra april 2009. Disse har fokus på å imøtekomme kravene til bærekraft og miljø. En sannsynlig utvikling kan være at anleggene flyttes lenger ut, at de som allerede er der utvides, en større del av produksjonssyklusen skjer på land, det utvikles lukkede systemer i sjø og på land og utvikling av ny sjøbasert teknologi.

Utsira kommune har fått utarbeidet en "Mulighetsstudie for marine næringer på Utsira". Studien er utarbeidet av Rogaland Ressurscenter og var ferdig i 2009. Formålet med studien var å få synliggjort hvilke muligheter som finnes for etablering av marine næringer på Utsira. Videre å få belyst Utsira sine naturlige forutsetninger og fortrinn innen marin næringsutvikling. Studien ser i tillegg på muligheter for å benytte oppvarmet vann fra hydrogenanlegget.

Målsetting:

Utsira vil arbeide for å bli en foregangskommune for en bærekraftig og miljøvennlig oppdrettsnæring der økt verdiskaping er sentralt.

3.5 Prioriterte drivere og satsingsområder i kommunen

Grunnleggende og viktige faktorer som er med og styrer næringsutviklingen i kommunen er blant annet infrastruktur, omdømme/attraktivitet, integrering, kompetanse og markedsføring.

Drivere kan påvirkes lokalt eller regionalt eller de blir styrt av nasjonale og internasjonale trender, konjunkturer og regelverk. Eksempler er tilrettelegging av et næringsområde i en kommune, kompetanse, omdømme, sentralisering, klimaendringer, den globale finanskrisen og pålegg satt av EU. Fokus på drivere i planen vil gi mulighet til å ha et mer næringsuavhengig utviklingsarbeid som kan gi muligheter for nye typer virksomheter og næringer i kommunen og regionen.

Arbeidsgruppa har kommet fram til følgende viktige drivere for Utsira:

- Infrastruktur
- Bolig- og næringsareal
- Finansiering
- Rammevilkår
- Næringsapparat
- Omdømme og attraktivitet
- Kompetanse

3.5.1 Infrastruktur

Utsira kommune har i dag en infrastruktur som er i stand til å understøtte en offensiv næringsssatsing. Folketallet kan fordobles uten at kommunen trenger å gå til nye investeringer. Fiberforbindelsen til fastlandet gir uante muligheter.

Rutebåten Utsira AS driver i dag etter avtale med Kolumbus om drift av rutetilbudet mellom Utsira og Haugesund. Det er satt ned en gruppe i regi av Bulyst med mandat fra kommunestyret om en ny "konsekvensutredning" for samferdsel, da med tanke på hvordan resten av regionen er i endring samferdselsmessig og hvordan Utsira bør legge opp sin samferdsel i forhold til dette. Det er med bakgrunn i dette og videre satsing gjennom Bolyst 2010 tatt en beslutning om å få gjennomført en studie som sier noe om konsekvensene ved ferdigstilling av T-forbindelsen, etablering av Rogfast og havneanløp. Det er viktig å få etablert en helårshavn. Samtidig med fokus på fremtidig etablering innenfor offshore vind og spesielt i sammenheng med Utsira Nord.

Målsetting:

En oppgradering og bedre tilrettelegging på Garpaskjærskaien for de reisende
Tidsmessig og styrking av havneforholdene på Utsira.

3.5.2 Bolig- og næringsareal

Gi enklere tilgang til boligtomter ved foretting til bolig- og næringsformål, langs eksisterende veg i Siradalen til opptrekk i øst og i havneområdene i sør og nord. Gjennom BOLYST vil det bli igangsatt ny kartlegging av samfunnet med fokus på boligsituasjonen. Prosjektet har mottatt midler fra KRD for å få gjennomført en stedsanalyse og i tillegg brukerundersøkelse med tanke på fremtidig boligbehov på Utsira og Røvær.

Næringsareal

Utsira kommune har satt av to områder for akvakultur og herunder stedbunden konsesjon.

Målsetting:

Minst 10 nye boenheter og tilrettelegging for 3 prøveboenheter i planperioden (2010-2013)

3.5.3 Finansiering

For et lite samfunn som Utsira er det store utfordringer knyttet til risikovillig kapital. Manglende nærhet til de større finansinstitusjonene gir særskilte utfordringer for distriktene generelt sett. Videre krever satsing utover kapital et lokalt engasjement og villighet. Det må legges til rette for å skape et miljø for utvikling og entreprenørskap lokalt. Utsira kan likevel vise til større lokale satsinger som både har krevd lokal kapital og engasjement. Mye av grunnen til dette er et godt samarbeid med Innovasjon Norge Rogaland, som gjennom mange år har deltatt på kapitalsiden i lokale satsinger og prosjekter. Denne kontakten gir Utsira en sterk posisjon i det offentlige virkemiddelapparatet.

Utsira kommune har vedtatt å gå inn i etableringen av Ipark Haugesundregionen. Eierskap og deltakelse her gir gründer, oppfinnere, forskere og andre som har store ambisjoner for sin bedriftsetablering, en større mulighet for å få testet sine ideer og prosjekter.

3.5.4 Rammevilkår

Regionen definert i vid forstand har et felles bo- og arbeidsmarked. Men Utsira er i en spesiell situasjon i og med at kontakten med resten av Haugalandet er avhengig av en ferjetur på over en time. Til sammenligning kan nevnes Bokn. Bokn kommune har med sin vegstruktur en større nærhet og tilgjengelighet til regionen for øvrig.

Det synes derfor naturlig at Utsira sin spesielle beliggenhet og situasjon tilsier at kommunen skulle sortert under en annen soneinndeling når det gjelder arbeidsgiveravgiften. Men også soneinndeling i Innovasjon Norge sitt system som gir Utsira større muligheter i forhold til nyskaping/innovasjon.

Målsetting:

Bli en del av sone 4 i arbeidsgiveravgift.

3.5.5 Næringsapparatet

Utsira kommune gikk inn som eier i Haugaland Vekst IKS i 2008. Haugland Vekst IKS ivaretar næringsseksjonsfunksjonen til kommunen. I dette ligger ansvar for 1. linjetjenesten i kommunen. Haugaland Vekst skal i tillegg ta ansvar for regionalt næringsutviklingsarbeid på vegne av sine eierkommuner.

Utsira kommune benytter seg av de til enhver tid aktuelle samarbeidspartnere og kompetansemiljøer avhengig av sakens natur.

Utsira Næringsforum ble etablert mai 2010. Forumet har som formål å fremme næringslivets interesser gjennom å virke som et idèskapende, initiativtakende, faglig, sosialt og koordinerende organ. De skal være et aktivt kontaktorgan mellom kommunen og næringslivet, og i forhold til andre offentlige instanser, samt være et støtteorgan for nyetableringer. De har pt. etablert tre undergrupper som skal ha fokus på markedsføring, kompetanseheving og reiseliv.

Målsetting:

Virkemiddelapparatet skal brukes for å understøtte etablert næringsliv og nyetableringer i tråd med lokale og regionale næringsplaner

3.5.6 Omdømme- og attraktivtetsbygging

Omdømme er her definert som summen av oppfatninger som ulike interessentgrupper har av oss. Omdømmet styrer folks handlinger og valg, og ikke nødvendigvis fakta.. Et positivt bilde av kommunen, både samfunnslivet generelt og arbeidslivet spesielt, vil ha betydning for hvor lett det er å rekruttere spesialister og annen arbeidskraft.

Et godt omdømme er viktig for å styrke kommunens attraksjonskraft. Er vi attraktiv for bosetting, besøk og for næringsliv, gir dette vekst og større muligheter for å lykkes i kampen om midler og ressurser. Attraktivitet for bosetting henger sammen med mulige arbeidsplasser, boligbygging, arealtilgang og sosiale forhold som kafetetthet, osv. Attraktivitet for besøkende antas er knyttet til natur, kultur og omdømme. Sistnevnte, næringsattraktivitet er igjen knyttet til stedskvaliteter som beliggenhet, størrelse, befolkningsgrunnlag, forekomst av kompetanseinstitusjoner, infrastruktur, osv.

Omdømmeutvikling handler om å tette gap mellom oppfatning og virkelighet, og kontinuerlig søke om å både forbedre virkeligheten og oppfatningen av regionen.

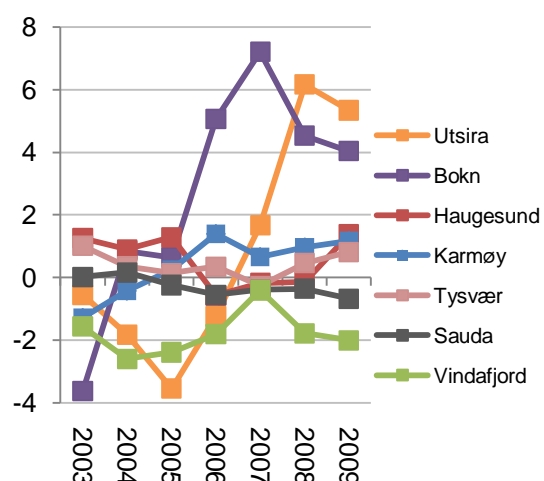
Attraktivitetsbarometeret for kommuner²

Utsira og Bokn har hatt en stor utvikling på attraktivitetsindeksen i løpet av perioden.

Attraktiviteten har de siste årene vært høy, men vi kan se den har tidligere vært lav. Dette er to små kommuner der små endringer gir store utslag.

Haugesund, Karmøy og Tysvær har hatt mer stabile plasseringer, og har vært attraktive i mange av de siste årene.

Sauda har stort sett hatt nettoflytting som forventet i perioden, men har i 2009 litt dårligere flyttebalanse enn forventet. Vindafjord har de fleste år hatt en dårligere utvikling enn forventet. Vindafjord har imidlertid en svært god næringsutvikling, og kan dermed ha bidratt til økt attraktivitet i nabokommunene.

Figur 4: Utvikling på attraktivitetsindeksen for kommunene i Haugesundregionen.

Utsira har et mål om vekst i befolkningen. Skal en klare det er kommunens **omdømme og attraktivitet** avgjørende. Det samme gjelder også befolkningens evne til å **integre** nye innbyggere.

Bulyst-prosjektet på Utsira har fungert som katalysator for utvikling, og har skapt optimisme og tro på en framtid på Utsira. Flere arbeidsgrupper er i sving og jobber med tilflytting, boligmangel, markedsføring, reiselivsutvikling og infrastruktur.

Mange av tiltakene i Bulyst-prosjektet har fokus på trivsel, og dette har skapt samhold og engasjement for stedet en bor på. Det er en egen tilflyttingsgruppe i prosjektet.

Utsira har gjennom Bulyst-prosjektet deltatt på den nasjonale Omdømmeskolen i regi av Distriktsenteret. Kommunen ser det som naturlig å ta dette arbeidet videre.

Utsira kommune vant Demokratimesterskapet i 2009. Kommunen ble kåret til beste kommune når det gjelder bruk av sosiale medier. Sosiale media er et bevisst valg av verktøy i omdømmearbeidet rettet mot 0-utslippsamfunnet / grønn øy og kommunens kultursatsing. Dette har bidratt til å synliggjøre kulturarrangement og opplevelser på øya. I utallige år har Utsira kommune toppet TV-innsamlingsaksjonene. I den forbindelse er raushet lagt inn som en av kommunens verdier i tillegg til humor og driftighet.

Målsetting:

Jobbe kontinuerlig med å styrke Utsira sitt omdømme og kommunale verdier.

3.5.7 Kompetanse

Utdanningsnivået på Utsira er i følge Telemarksforskning det nest høyeste på Haugalandet med 21,2 % på universitets- og høyskolenivå. Gjennomsnittet på Haugalandet er på 20,8 % med Haugesund på topp og omtrent som landsgjennomsnittet på 26,5 % i 2008. Prosentvis fordeling av sysselsettingen på Utsira viser at 18,9 % av sysselsettingen er innenfor helse- og sosialtjenester. Samtidig er de en høy grad av sysselsetting innenfor offentlig administrasjon. Dette er kompetansekrevede sektorer innenfor næringsstrukturen i kommunen.

² NæringsNM 2010 med Attraktivitetsbarometer

På den annen side er realiteten slik at om bosettingen på Utsira skal øke som et resultat av at flere kan få fast arbeid på øya, kan ikke fokuset være på kommunen og offentlige tjenester. De økonomiske rammene for Utsira kommune vil i årene som kommer ikke gi rom for særlig ekspansjon i antall ansatte. Den må derfor komme i privat sektor og fokuset for virkemiddelbruken må derfor fokusere på mulighetene her. Hovedutfordringen er å bli koblet opp mot kompetansemiljøer på fastlandet som kan understøtte den private jobbskapingen på Utsira og å inngå allianser med det statlige virkemiddelapparatet som kan understøtte ethvert bærekraftig privat initiativ som har potensial for ny verdiskaping.

Utsira kommune er medeier i Haugaland Skole- og arbeidsliv Haugaland Skole & Arbeidsliv - eller HSA – HSA er et interkommunalt samarbeid om utviklingsarbeid i skolen knyttet til forholdet mellom skole og næringsliv. HSA skal koordinere ungdomsskolenes samarbeid med lokalt næringsliv og videregående opplæring og være en viktig bidragsyter til helhetstenkning i forhold til det nye skolefaget utdanningsvalg. Målet er å styrke ungdommens bevissthet omkring fremtidig utdannings- og yrkesvalg.

Utsira Næringsforum ble etablert i mai 2010 og har kompetanseheving som et av 3 satsingsområder. Det er satt ned en egen gruppe for å ta hånd om tilrettelegging for kompetansehevende tiltak på Utsira. De har fått tildelt kr 100.000 i prosjektmidler gjennom Bulyst for å sette i verk kurs innenfor noen prioriterte områder.

Målsetting:

Grunnskolen i Utsira kommune skal satse sterkt på Vitensentertenking i sin undervisning. Dette er i tråd med de naturlige forutsetningene for etablering av næringsvirksomhet i kommunen.

4 Handlingsprogram

Gruppen ble enig om å gjennomføre en revisjon av eksisterende handlingsprogram. Her med fokus på gjennomførte tiltak, status pågående tiltak og kartlegging av tiltak som ikke lenger er aktuelle å gå videre med. Deretter å gå videre inn på nye tiltak.

4.1 Handlingsprogram Utsira kommune

4.2 Handlingsprogram Felles

5 Vedlegg

5.1 Statusanalyse Utsira kommune

5.2 Oversikt relevante planer, Stortingsmeldinger, mm

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
STEDSUAVHENGIGE ARBEIDSPLASSE	Styrket satsing på SUA	Deltakelse i RUP prosjektet i regi av HV " Fra bosetting ved jobb til jobb ved bosted"	2011-2014	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Etablere avdelinger av offentlige oppgaver/funksjoner (fylkeskommunale/statlige)	Løpende	Prosjektfinansiering	
		Jobbe for en regional satellitt på Utsira - næringshage	2011		Haugaland Vekst
		Etablere miljø for kunst- og kulturverksted			Utsira kommune
		Søke midler til utredning av muligheter for kulturbasert næring og nettverk	2011	Prosjektfinansiering	Utsira kommune / Haugaland Vekst
		Utsira Næringspark jobber med et konkret prosjekt som kan bety gjennombrudd for denne form for tenking og næringskaping.	2011		Utsira Næringspark

Med ansvarlig menes her den som skal ta initiativ til å gjennomføre tiltaket. Hvis det er listet opp flere under ansvarlig, tas initiativ av den som står først. Haugaland Vekst tar initiativ i kraft av å være kommunens næringsfunksjon eller som regional utviklingsaktør.

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI

TILTAKSOMRÅDER

AKTIVITET

TIDSPLAN

FINANSIERING

ANSVARLIG

NULLUTSLIPP/ FORNYBAR ENERGI	Sjøkabel	Ny kabel til fastlandet. Arbeidet med ny kraftkabel til Utsira vil ha stor betydning for gjennomføring av framtidig vindprosjekter på Utsira. Lokalt prosjekt i regi av HV - Utsira Energi		Prosjektfinansiering	Utsira kommune/ Haugaland Vekst
	Vindkraft	Definere areal for vindkraft i arealplan til kommuneplan			Utsira kommune
		Oppfølging av Utsira Nord - ref. NVE (flytende vindmøller)			Utsira kommune / Haugaland Vekst
		Konsesjonssøknad til 5 flytende vindmøller sør-/øst for Utsira			Utsira kommune
		Utrede Utsira Energi og etablere avtaler om vindkraftutbygging i skvalpesone og offshore vindparker.		Prosjektfinansiering	Utsira kommune / Haugaland Vekst
	Etablering	Tilrettelegge for etablering av produksjonsbedrifter for "grønne"/ energieffektive produkter			Utsira kommune / Haugaland Vekst
		Tilrettelegge for næringsvirksomhet på Utsira med bruk av fornybar energi			Utsira kommune / Haugaland Vekst
	Forskning	Uttesting av miljøteknologi i utfordrende omgivelser			
	Bioenergi	Arbeide for at det utvikles et velfungerende biobrenselmarked, og stimulere til økt lokal produksjon og bruk av bioenergi.	2011-2012		Utsira kommune

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
	Energistyring	Lokalt RUP prosjekt i samarbeid med Haugaland Kraft	2011	Prosjektfinansiering	Utsira kommune / Haugaland Kraft
	Rammevilkår	Drøfte med Enova mulighetene for drahjelp med hensyn til et kollektivt løft til reduksjon av CO2/bilpark			Utsira kommune / politisk
	KS samarbeid??				
OPPLEVELSESÆRINGER	Styrket tilrettelegging for turistinformasjon og servicetilbud	Videreutvikle reiselivsportalen for Utsira med felles bookingsystem	2011/Løpende	Utsira kommune	Utsira kommune / Haugaland Vekst
		Etablering av Grønt Nummer av UK driftet i regi av utleier av Dalanaustet	2011	Utsira kommune	Utsira kommune / Haugaland Vekst
		Videreutvikle driftssamarbeidet mellom UK og drifter av Dalanaustet			Utsira kommune
		Utvidet serverings- og opplevelsestilbud	Løpende	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Utarbeide måleverktøy for gjestedøgn	2011	Utsira kommune	Haugaland Vekst
	Pakking	Regionalt prosjekt i regi av HV - RUP 2011 Øyhopping	2011	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI

TILTAKSOMRÅDER

AKTIVITET

TIDSPLAN

FINANSIERING

ANSVARLIG

	Produktutvikling	Regionalt prosjekt i regi av HV - Båtturisme	2012-2014		Haugaland Vekst
		Lokalt prosjekt i regi i Bulyst - Havnegruppa / Båthavn		Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst / næringen
		Regionalt prosjekt – Vandring	2011-2012	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Samarbeidsprosjekt Bokn og Utsira – muligheter for utvikling av opplevelsesnæringene			
	Kulturutvikling	Regionalt prosjekt i regi av HV: Kultur & Næring		Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Fram Kultur i regi av IPark			Haugaland Vekst
		Kultibator i regi av IPark			Haugaland Vekst
		"Små hytter" - kunstprosjekt	2011	Utsira kommune	Utsira kommune
	Markedsføring	Lokalt prosjekt i regi av UNF - Markedsplan	Årlig	UK / næringen	Utsira Næringsforum
		Videreutvikle markedssamarbeid med DHH	Løpende		Haugaland Vekst

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI

TILTAKSOMRÅDER

AKTIVITET

TIDSPLAN

FINANSIERING

ANSVARLIG

AKVAKULTUR / FISKERI	Landbasert og havbasert oppdrettsanlegg	Jobbe videre med søknad fra Marine Harvest Norway AS	2011		Utsira kommune/ Haugaland Vekst
		Jobbe for nye oppdrettskonsesjoner i området	Løpende		Utsira kommune
		Kartlegge behovet og mulige samarbeidspartnere i regionen		UK	Haugaland Vekst
		Kommunene og næringen med leverandører, setter seg sammen for å se på mulighetene for å utvikle vår region mot en framtid med en bærekraftig akvakultur			Haugaland Vekst
	Fiskemottak	??			

INFRASTRUKTUR	Rutebåten	Utvidet rutefrekvens			Utsira kommune / Rutebåten
	Havneanløp	Mulighetsstudie/konsekvensanalyse ruteanløp fastlandet	2011	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Se på mulighetene for helårs havn	2011		Utsira kommune
	Garpaskjærskaien	Bedret tilrettelegging for de reisende med rutebåten	2012		Utsira kommune / Haugaland Vekst

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI

TILTAKSOMRÅDER

AKTIVITET

TIDSPLAN

FINANSIERING

ANSVARLIG

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
BOLIG- OG NÆRINGSAREAL	Kartlegging	Prosjektet "Betydningsfull bolig for fremtidens øysamfunn"	2011-2014	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Gjennomføre stedsanalyse	2011	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Gjennomføre brukerundersøkelse	2011	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
	Øke tilgangen til boligareal	Tilrettelegge for flere boligtomter			Utsira kommune / private
		Regulering av privat- og kommunalt tomteområde			Utsira kommune
	Øke tilgangen til næringsareal	Tilrettelegge for flere næringstomter			Utsira kommune / private
		Utarbeide egen reguleringsplan for Utsira Øst			Utsira kommune
		Salg av næringsstomt			
		Salg av næringsarealer (gammel skole)			Utsira kommune
			Lage oversikt over tilgjengelige næringsarealer i eierkommunene og synliggjøre disse på web		
		Se på muligheten for å knytte regionen til Greater Stavangers database for ledige næringsstomter og -bygg			Haugaland Vekst

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI

TILTAKSOMRÅDER

AKTIVITET

TIDSPLAN

FINANSIERING

ANSVARLIG

	Markedsføring	Lokalt prosjekt i regi av UNF		Prosjektmidler	Utsira Næringsforum
		Markedsføring av næringsmuligheter		Prosjektmidler	Utsira kommune / UNF
		Markedsføre eksisterende ledige næringsarealer		Prosjektmidler	Utsira kommune / UNF
		Placement samarbeidet			Utsira kommune
		Utarbeide en modell for salg og markedsføring av kommunale næringsareal i eierkommunene		Prosjektmidler	Haugaland Vekst

FINANSIERING	Arbeidsgiveravgiften				Utsira kommune
	Innovasjon Norge				
	IPark Haugesundregionen			Utsira kommune	

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
NÆRINGSAPPARATET	1. linjetjeneste	Arbeide for at 1. linjetjenesten overfor næringslivet og etablerere fungerer optimalt	Løpende	Utsira kommune	Haugaland Vekst
	Utsira Næringsforum	Benytted som høringsinstans	Løpende	Næringen	Haugaland Vekst
		Lokale kompetansetiltak		Prosjektmidler	Utsira Næringsforum / Haugaland Vekst
		Lokale prosjekter	Løpende	Prosjektmidler	
	Kommunalt Næringsfond	Brukes aktivt til støtte av næringslivet	Løpende		Utsira kommune / Haugaland Vekst
	Skape.no	Bedriftsrettede tiltak for etablerere	Løpende		Haugaland Vekst
	Ipark Haugesundregionen	Bedriftsrettet støtteapparat for aktører i utviklingsfasen	Løpende		Haugaland Vekst
	Utsira Næringspark AS	Fokus på utviklingen av konseptet for virksomheten sin og blant annet tatt opp spørsmålet om "Generator Utsira" bør etableres som en næringshage-node til Rogaland Ressurscenter sammen med tilsvarende initiativ i Etne og Vindafjord	2011	Prosjektmidler	Utsira Næringspark / Haugaland Vekst

Handlingsprogram for Utsira kommune 2011-2014

STRATEGI

TILTAKSOMRÅDER

AKTIVITET

TIDSPLAN

FINANSIERING

ANSVARLIG

OMDØMME- OG ATTRAKTIVITESBYGGING	Omdømmearbeid	Være en aktiv deltaker i det regionale omdømmearbeidet	Løpende	UK	Haugaland Vekst
		Implementere ny profil- "Utsira - gir energi"	2011		Utsira kommune
		Oppgradering av kommunal hjemmeside	2011	UK	Utsira kommune
		Bruk ny profil i all kommunikasjon	Løpende		Utsira kommune
		Lokalt prosjekt i regi av UK - LEAN			Utsira kommune
		Lokalt prosjekt i regi av UNF - Markedsføring av Utsira som næringsvennlig kommune	2011	Prosjektmidler	Utsira Næringsforum
	Rekruttering	Ledige stillinger lyses ut i maritime tidsskrift	Løpende	Næringen	Næringslivet
		Placement samarbeidet			Utsira kommune
KOMPETANSE	Kompetanseheving	Lokalt prosjekt i regi av UNF: Kompetanseheving	2011	Prosjektmidler	Utsira Næringsforum
	Realfagsatsing	Tilrettelegge for økt fokus på realfag i grunnskolen			Utsira kommune
		Regionalt prosjekt Vitensenteret		Prosjektmidler	Karmsundmuseene

MARITIME NÆRINGER

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Styrke og videreutvikle den maritime klyngen i regionen	Rammebetingelser	Støtte opp om Maritimt Forums arbeid for gode rammebetingelser	Løpende	Kommunene	Politisk og adm. ledelse i regionens kommuner, fylkeskommunen, lokale stortingspolitikere og lokale medier
	Norwegian Centre of Expertice	Videreutvikle ARENA Offshorefartøy til å bli et Norwegian Centre of Expertice (NCE) innenfor komplekse maritime operasjoner	2011 – 2014	Prosjektfinansiering offentlig/privat	Haugaland Kunnskapspark (HKP) og eierne
	Etablering av et Ekspertsenter for Miljøvennlig fjerning og gjenvinning av offshore installasjoner.	Iverksette prosess knyttet til etablering av "ekspertsenter" for dette markedet med utgangspunkt i AF Decom Offshore's virksomhet i Vats. Gjennomføres i samarbeid med FoU- institusjoner og komplementære selskaper.	2011 - 2014	Prosjektfinansiering	AF Decom Offshore/ Haugaland Vekst/ Vindafjord kommune
	Fra vei til kjøll	Opprette fokusgruppe og samarbeid med Greater Stavanger for å arbeide med overføring av transport fra vei til kjøll	2012	HV-Drift/RUP	Haugaland Vekst sammen med Maritimt Forum og transportnær.
	Rammebetingelser	Styrke samarbeidet mellom politiske miljøer i Haugesundregionen og Sunnhordland for å tilrettelegge for bedre rammebetingelser for næringen.	Løpende	Kommunene	Ordfører og rådmann i Haugesund
	Bidra til at HSH blir Norges ledende høgskole innen maritim utdanning og maritim operasjonell forskning blant annet gjennom samarbeid med det maritime fagskolenivået.	Utarbeide en strategi for å posisjonere HSH som Norges ledende høgskole innen maritim utdanning og maritim operasjonell forskning. (jfr. visjonen til Haugesund om å bli Norges maritime hovedstad).	2012-2013	Drift/prosjektfinansiering	Ledelsen og eierne ved HSH i nært samarbeid med Karmsund vg.skole, næringen, Maritimt Forum og Haugesund kommune
Sjørettede tjenester	Støtte opp om Bokn's strategiske plassering i Boknabassenget	Løpende	HV-drift	Bokn kommune/ Haugaland Vekst	

Med ansvarlig menes her den som skal ta initiativ til å gjennomføre tiltaket. Hvis det er listet opp flere under ansvarlig, tas initiativ av den som står først. Haugaland Vekst tar initiativ i kraft av å være kommunens næringsfunksjon eller som regional utviklingsaktør.

ENERGI NÆRINGER

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Utnytte og videreføre potensialet og kompetansen som ligger i det maritime miljøet innen offshore vind.	Arbeide mot Emden for å forenkle tilgangen til vindmarkedet i Tyskland for bedrifter i regionen.	Etablere partnernettverk, finne samarbeidsprosjekter og etablere samarbeidsavtaler ved 6 workshops i Norge og 6 i Tyskland	2011-2013	Prosjektfinansiering/RUP	Haugaland Vekst
	Utsira Energi	Etablere kraft og utviklingsselskap på Utsira	2011-2012	Innovasjon Norge, Haugaland Vekst, Utsira kommune, mfl	Haugaland Vekst/Utsira kommune
		Arbeide for ny kabel til Utsira	2011-2014	Statlige midler	Utsira kommune
		Arbeide for at Utsira blir "utstillingsvindu" for 0-utslipp samfunnet	2011-2014	Utsira kommune/prosjektfinansiering	Utsira kommune
	Nettverksarbeid	Være til stede i viktige fora som tar opp og behandler saker som gjelder offshore vind og se på et tettere samarbeid med Arena NOW (Norwegian Offshore Wind)	2011-2014	HV drift	Haugaland Vekst
	Felles mobilisering for offshore vind	Arbeide for å få vedtatt v Utsira Nord (flytende offshore vind) som utbyggingsområde og samle miljøene som arbeider innen offshore vind/bølge	2011-2012	Aktørene	Ordførere i regionen/Haugaland Vekst
	METSenter	Støtte opp om arbeidet mot offentlige myndigheter for styrking av METSenteret som Norges test- og forskningsanlegg for fullskala offshore vind.	2011-2014	HV-drift/kommunene	Ordførere i regionen/Haugaland Vekst
		Vurdere et tettere samarbeid mellom Utsira kommune og METSenteret med mål om å styrke begges satsing på offshore vind	2012	Prosjektfinansiering/drift	Utsira kommune/Haugaland Vekst
Synliggjøre prosessindustriens utfordringer og muligheter for videre utvikling og ekspansjon	Framtidige gassleveranser til Kårstø	Være aktivt med i arbeidet med petroleumsmeldingen for å påvirke at leveransene av gass til Kårstø opprettholdes	Løpende	HV drift og kommunene	Haugaland Vekst/ordførerne
		Konsekvensutrede effekten for regionen om tilførsel av gass til Kårstø går ned.	2011	Prosjektfinansiering/RUP	Haugaland Vekst
	Prosessindustrien	Arbeide aktivt for å sikre full drift ved Statoil Kårstø og sikre leveranser av el-kraft til forutsigbare priser av til Hydro	2011-2014	Aktørene	Haugaland Vekst/Karmøy kommune/ordførerne
	CO2 rensing	Arbeide for å få etablert CO2 hub ved Haugaland Næringspark og rør til Utsira formasjonen	Løpende	Prosjektfinansiering	Tysvær kommune /Nordvegen Utvikling

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Vurdere bioenergi som mulig energikilde i regionen	Bioenergi i form av gass og flis	Sammen med næringen, landbruket, skogeiere, og distributører. Lage mulighetsanalyse for bruk av bio som energikilde	2012-2013	Prosjektfinansiering/ aktørene	Aktørene/kommunene/ Haugaland Vekst
	Fylkesregionalt initiativ for økt bruk av og næringsutvikling i tilknytning til bioenergi (Arenaprojekt)	Støtte opp om det fylkesregionale arbeidet med Arena søknad for biogass og den videre utviklingen av arbeidet for å oppnå fylkets mål om andel bioenergi	2011-2014	Prosjektfinansiering	Kommunene/ Haugaland Vekst

OPPLEVELSESNÆRINGER

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Reiseliv	Opplevelsesattraksjon	Gjennomføre en mulighetsstudie for etablering av en større attraksjon basert på den historiske forankringen i regionen	2012	Prosjektfinansiering, RUP/privat/offentlig	Haugaland Vekst/Karmøy kommune
		Utarbeide konsept basert på mulighetsstudie	2013-2014	Prosjektfinansiering, RUP/privat/offentlig	Haugaland Vekst/Karmøy kommune
		Arbeid mot investorer	2014	Prosjektfinansiering, RUP/privat/offentlig	Haugaland Vekst/Karmøy kommune
	Vandring	Etablere pilot i regi av NCE Tourism	2011	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst/DHH/Hgsd Turistforening/Friluftsrådet
		Fysisk tilrettelegging	2012	Prosjektfinansiering	Kommunene/frivillige
		Konseptutvikling/kommersialisering	2012-2013	Privat	Næringen
	Innlandsfiske	Opprette regionalt prosjekt med fokus på opplevelsesfiske	2013	Prosjektfinansiering/ Landbruksdepartementet	Haugaland Vekst
	Pakking	Tilrettelegge for produktpakking/testing av reiselivsprodukter	2011-2014	Prosjektfinansiering privat	Haugaland Vekst/næringen
	Cruisehavn	Støtte opp om satsing på Haugesund som cruisehavn	2011-2014	Prosjektfinansiering	DHH

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Kulturnæringer Videreutvikle tiltak innen "kultur og næring"-arbeidet i Haugaland Vekst	Film	Arbeide for å etablere filmstudio i Haugesund	2011-2013	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Samarbeide med Den norske filmfestival og Filmkraft om filmlocation	Løpende	Privat/offentlig	Den norske filmfestival og Filmkraft
		Videreføre arbeidet med prosjektet filmtalenter - Filmverksted - Filmkurs, -konkurranser - Elev- og ungdomsbedr knyttet til filmprod	2011-2014	HV-drift/ prosjektfinansiering	Haugaland Vekst og Ungt Entreprenørskap, skoler og fritidsklubber
	Kompetanse	Samarbeid med HSH for etablering av kulturprosjektledelse	2011-2012	HSH	HSH
	Festivaler	Samle festivalarrangørene i regionen med mål om tettere samarbeid, markedsføring, kompetanse og innkjøp	2011-2014	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
	STAR (Rogalands organisjon for rytmisk musikk, rock o.a.)	Arbeide for etablering av kompetansetilbud for aktører innen rytmisk musikk i Haugesundregionen	2011-2012	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
	Nettverk og kompetanse	Årlig Kulturnæringskonferanse	Årlig	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
		Kurs og seminar innen kulturnæringene	Løpende	HV-drift/ Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst/Skape
Krønsj (kreativt lunsjmøte)		Månedlig	Prosjektfinansiering	Haugaland kunstverk/ Haugaland Vekst	
	Kartlegging av kulturnæringene	Kartlegge kulturnæringenes betydning og potensiale for næringsutvikling i regionen			

MAT

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Matfylket Rogaland	Markedsføring Profilering Kommunikasjon	Delta i prosjektet "Jakten på et felles matuttrykk" i regi av Måltidets Hus – initiert av Rogaland fylkeskommune	2011 – 2013	Prosjektfinansiering/RUP	Haugaland Vekst
	Samarbeid	Mulighetsarena "Kokk møter matfatet"	Årlig	HV drift	Haugaland Vekst
	Kortreist mat	Delta i regionale prosjekt som "Utvikle en Rogalandsmeny"/ "Haugalandsmeny"	2012-2014	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
	Merkeordning	Regionalt prosjekt - se KSL Matmerk og Regjeringens Reiselivsstrategi	2012	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
AKVAKULTUR	Bærekraftig akvakultur	Etablere et prosjekt der kommunene og næringen i regionen samarbeider om å utvikle vår region mot en framtid med en miljøvennlig og bærekraftig akvakultur.	2012-2014	Prosjektfinansiering/RUP	Haugaland Vekst/kommunene
LANDBRUK	Kompetanseheving	Kompetanseutviklingsprogrammet i landbruket – Matmerk	2012 – 2014	Prosjektfinansiering / Tilskudd fra LDP	Haugaland Vekst / Innovasjon Norge lokalt
		Utvikle pilotprosjekt for å få etablert en ordning med fagbrev i landbruket	2014	Prosjektfinansiering	Tysvær kommune / Tveit Vgs / Ølen Vgs
		Styrke agronomstudiet på Tveit - Utvikle pilotprosjekt for å se på 3-årig agronomutdanning med studiekompetanse	2011-2013	Prosjektfinansiering	Tveit Vgs/ Tysvær kommune
	Sjå Haugalandet	Videreføre RUP prosjekt "Sjå Haugalandet"	2011-2014	Prosjektfinansiering	Styringsgruppa

VIKTIGE DRIVERE

NYSKAPING OG INNOVASJON

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Etablererservice	Utrede næringshage-modell	Utvikle konsept for etablering av lokalt tilpassede næringshager/arbeidsfellesskap i kommunene med utgangspunkt i SIVA. (Statens selskap for industrivekst)	2011-2012	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
	Opplæring	Så lenge det er behov for det, tilby Start Opp/Intro kurs for etablerere inntil 8 ggr per år	Løpende	Drift HV	Haugaland Vekst
		Gi fortløpende tilbud om grunnleggende tematiske kurs for etablerere gjennom Skape (Rogaland fylkes satsing for etablerere).	Løpende	Drift HV	Haugaland Vekst
		Gi tilbud om 42 timers etablererkurs gjennom Skape en gang per år	Løpende	Drift HV	Haugaland Vekst
	Rådgivning for etablerere	Gi tilbud om rådgivning gjennom Skape systemet	2012	Drift HV fra 2012	Haugaland Vekst
	Gjennomgang av rutiner for oppfølging av etablerere	Sertifisering av veiledere gjennom Skape systemet		Drift HV fra 2013	Haugaland Vekst
		Kvalitetssikre interne rutiner	Løpende	Drift HV	
	Etablere nettverk for gründere	Arrangere Skape Forum en gang per halvår	2011	Drift HV	Haugaland Vekst
	Veiledning for etablerere og etablerte bedrifter	Ta i mot etablerere fortløpende for å gi veiledning i tilbudene som gis, egne og gjennom Skape, mulige offentlige finansieringsordninger/ virkemidler og kommunale tjenester/systemer	Løpende	Drift HV	Haugaland Vekst
	Inkubator (Inkubasjon er en metode hvor lovende gründerideer og gründer selskaper blir koblet med et etablert og strukturert miljø for å nå sitt potensial.)	Hjelpe og veilede potensielle inkubatorbedrifter inn i IPark Haugesundregionen	Løpende	Kommunene	Haugaland Vekst, Haugaland Kunnskapspark og Rogaland Ressurscenter
Kulturgründere	Samarbeid i FRAM programmet og Kultibator (eget etablerersystem innen kulturnæringer)	Løpende	Rogaland fylke/Innovasjon Norge	Lokalt, Haugaland Vekst	

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Innovasjon og FoU	Forskning og utvikling (FoU)	HSH skal videreutvikle seg som FoU institusjon innen IKT, læring, sikkerhet, helsefag og maritim næring nasjonalt og internasjonalt	Løpende		Høgskolen Stord - Haugesund
		Tilby kompetanse en ellers må ut av regionen for å finne og spesialiserte fagmiljø i energitransport, metocean, IKT og innovasjon .	Løpende		Forskningsstiftelsen Polytec
		Bistå næringslivet primært innen den maritime klyngen med utvikling og kommersialisering av FoU aktiviteter	Løpende		Haugaland Kunnskapspark
	Innovasjon	Bidra til en mer hensiktsmessig organisering av det lokale innovasjonssystemet	2011	Drift HV	Haugaland Vekst
	Nettverk	Arbeide for å etablere samarbeid mellom bedrifter i ulike bransjer, blant annet gjennom Innovasjon Norges programmer	Løpende	Drift HV/ Prosjektmidler	Haugaland Vekst
Informasjon	Informere bedrifter og etablerere om mulighetene som ligger i virkemiddelapparatet	Få fram oversikt med linker som legges inn på HV's og eierkommunenes hjemmesider.	2011-2012	Drift HV	Haugaland Vekst
		Lage en enkel brosjyre som kan deles ut, legges i Servicetorg, med mer som gir en grei oversikt over etablerertjenesten som tilbys i 1. linje og i virkemiddelapparatet.	2011-2012	Drift HV	Haugaland Vekst
Innovasjon Norge	Lokal tilstedeværelse i nordfylket	Arbeide for at Innovasjon Norge har faste kontordager i Meieriet/Haugaland Vekst	2012	Innovasjon Norge	Haugaland Vekst

NÆRINGSAPPARATET

STRATEGI	TILTAK	OPPGAVER	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG	
Næringservice	Styrke kommunenes servicegrad overfor næringslivet	Gå gjennom rutiner innen bygg- og plansaker med mål om å styrke servicegraden overfor næringslivet	2012-2013	Kommunene	Kommunene/Haugaland Vekst	
		Videreføre og utvikle felles servicesenter-funksjonen i det regionale omdømmearbeidet	Løpende	Kommunene/prosjektfinansiering	Haugesund kommune v/Servicesenteret	
		Kartlegge og forbedre rutiner i forbindelse med kommunens kontakt med næringslivet generelt, herunder informasjon og kommunikasjon	2012-2013	Kommunene/HV-drift	Kommunene/Haugaland Vekst	
		Løpende kontakt og oppfølging med næringslivet i kommunen	Løpende	HV-drift	Haugaland Vekst	
Kommunenes næringsfunksjon	Lage eierstrategi for kommunenes eierskap i knyttet til næringsutviklingsapparatet	- Destinasjonselskapet DHH - Haugaland Kunnskapspark - Stiftelsen Polytec - Nordvegen utvikling - IPark Haugesundregionen - Stavangerregionens Europakontor - evt andre	2012	Kommunene/Haugaland Vekst	Haugaland Vekst (som bestillerfunksjon for eierne)	
		Overordnet plankoordinering	- Aktiv oppfølging av regionalplan for Haugalandet med fokus på næringsutvikling	Løpende	Kommunene/HV-drift	Haugaland Vekst
		Mulighetsutvikling	Bruke Mulighetsarenaer og Fokuspåtak som verktøy for å få fram muligheter og utfordring i regionen	Løpende etter behov	HV drift/sponsor	Haugaland Vekst
		Overvåking og oppfølging	Av mulig desentralisering av statlige arbeidsplasser	Løpende	HV-drift	Haugaland Vekst
Informasjon og dialog	Styrke kontakten mellom HV og politikerne i kommunen	HV informerer i formannskaper/kommunestyret inntil 2 ganger per år og ellers ved behov	2011-2014	HV-drift	Haugaland Vekst/kommunene	

INFRASTRUKTUR

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Næringsarealer	Markedsføring av næringsarealer	Lage oversikt over tilgjengelige næringsarealer i eierkommunene og synliggjøre disse på web	2012	HV drift	Haugaland Vekst
		Se på muligheten for å knytte regionen til Greater Stavangers database for ledige næringsstomter og – bygg	2012-2013	Prosjektfinansiering offentlig/privat	Haugaland Vekst
		Utarbeide en modell for salg og markedsføring av kommunale næringsareal i eierkommunene	2013		Haugaland Vekst
		Bygge opp under Haugesundregionen som logistikk-knutepunkt	Løpende		Haugaland Vekst/Haugesundregionen næringsforening
	Framtidige næringsarealer	Behovsanalyse av arealtilgang i regionen fram til 2020	2014	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst/kommunene
	Haugesund Lufthavn Karmøy	Etablere 3 årig prosjekt basert på mulighetsstudien for posisjonere lufthavnen som Vestlandets lavprisflyplass	2011-2014	Prosjektfinansiering offentlig/privat	Haugaland Vekst
Haugaland Næringspark	Støtte opp om Nordvegen Utviklingsarbeid med etableringer i næringsparken	Løpende	HV drift	Haugaland Vekst	
Rogfast	Muligheter og utfordringer knyttet til Rogfast	Gjennomføre en konsekvensutredning i forhold til etableringen av Rogfast - Bosetting - Arbeidsmarked - Næringsetablering - Handel - Reisetrafikk- og kommunikasjonsmønstre - Regionsenterfunksjoner	2012-2013	Prosjektfinansiering	Regional plankoordinator
	E39/Rogfast og E134	Overvåke og drive aktiv påvirkning for etablering av Rogfast, utbedring av E134, Akسدalkrysset og Haugalandspakken	Løpende		Politisk ledelse i kommunene

KOMPETANSE

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
HSH Styrke Høgskolen Stord/Haugesund som attraktiv utdanningsinstitusjon regionalt og nasjonalt		Øke fokus på Høgskolen Stord Haugesund som regional utviklingsaktør	Løpende	Hgsd.kommune	Haugesund kommune gjennom Samarbeidsutv. HSH - vertskommunene
		Utnytte mulighetene som ligger i samarbeidet med Emden	2011-2014	HV-drift/prosjektfin/RUP	Haugaland Vekst
		Posisjonere maritim utdanning som viktig element mot realisering av visjonen Norges Maritim eHovedstad	2011-2014	Hgsd kommune/HV-drift	Hgsd kommune/Haugaland Vekst
	Representasjon i styrende organer i HSH	Arbeide for at regionen har god representasjon i HSH's styrende organer	2011-2014	Løpende drift kommunene	Ordførerne
HSA	Haugaland skole og arbeidsliv (HSA)	Styrke det lokale innholdet i faget Utdanningsvalg	Løpende	HSA/kommunene	HSA
		Ny Yrkesmesse i Tysvær Arena	2011	HSA/prosjekt/RUP	HSA
	Kompetansefestival	Etablere kompetansefestival med fokus på næringsutvikling og entreprenørskap	2011-2014	HV-drift/prosjektfinansiering	Haugaland Vekst
	Vitensenter	Bidra til utvikling av Vitensenter innenfor det petromaritime området	Løpende	Prosjekt/RUP	Haugalandsmuseene

OMDØMME BYGGING OG ATTRAKTIVITET

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Øke fokus på viktigheten av attraktive tilbud for bosetting, næringsliv og besøkende.	Synliggjøre og bevisstgjøre muligheter i regionen.	Tiltrekke nye bedrifter til regionen	Løpende	HV-Drift, prosjekt	Haugaland Vekst
	Lage handlingsplan for regional omdømmebygging med fokus på	Kompetansesikring og rekruttering	2011-2012	Drift/prosjektfinansiering offentlig og privat	Haugaland Vekst gjennom rollen som koordinator for styringsgruppen i det regionale omdømmearbeidet
		Identitetsbygging, egne innbyggere			
		Markedsføring/profilering overfor ○ Bedrifter ○ Egne innbyggere ○ Nye innbyggere ○ Besøkende ○ Investorer ○ Beslutningstakere			
		Informasjonsbank for kommuner og næringsliv (statistikk, presentasjoner etc.)			
		Utenbys arrangement rettet mot studenter			
		Bearbeide media lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt for å oppnå mediedekning.			
		Videreutvikle www.haugesundregionen.no som regional portal			
	Øke den lokale kunnskapen om regionens næringsliv	Utnytte faget "Utdanningsvalg" til å øke elevenes kunnskap om muligheter i egen region.	Løpende	Drift	Haugaland skole og arbeidsliv
		Utnytte den nye yrkesmessen i Tysvær Arena for å synliggjøre mulighetene i regionens arbeidsliv.	Årlig	Drift/prosjektfinansiering	Haugaland skole og arbeidsliv
Etablere et vitensenter i Haugesund		2011-2014	Prosjektfinansiering offentlig/privat	Haugalandsmuseene	

INTERNASJONALISERING

STRATEGI	TILTAKSOMRÅDER	AKTIVITET	TIDSPLAN	FINANSIERING	ANSVARLIG
Stavangerregionens Europakontor (SRE)	EU	Bedre synliggjøring av mulighetene i SRE overfor næringsliv og kommune	Løpende	HV drift	Haugaland Vekst
		Lage beslutningsgrunnlag for eventuelt utvidet medlemskap blant HV's eierkommuner	2011	HV drift	Haugaland Vekst/SRE
	Greater Stavanger	Formidle tilbud om deltakelse: - Delegasjonsreiser - Landdager - ONS arrangement	Løpende	HV drift	Haugaland Vekst
Rogaland fylke	Deltakelse i relevante internasjonale prosjekter	Vurdere om det er relevant for næringsutvikling i vår region å delta i/informere om til våre bedrifter noe av fylkets internasjonale engasjement, for eksempel olje og gass i Russland og Eu prosjekter	Løpende	Prosjektfinansiering/ HV drift	Haugaland Vekst/ Rogaland fylkeskommune
EU-prosjekter	Benytte muligheter som ligger i EU-programmer for medfinansiering av prosjekter	Arbeide for å identifisere mulige EU-prosjekter og initiere og koordinere søknader	Løpende	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst/SRE
Emden og Ystad	Samarbeid med vennskapskommuner	Videreutvikle møteplasser mellom bedrifter og offentlige aktører i Haugesundregionen og Emden med fokus på offshore vind og film	Løpende	Prosjektfinansiering off/priv og HV drift	Haugaland Vekst
		Videreutvikle møteplasser mellom aktører innenfor kultur og reiseliv med fokus på film i Haugesundregionen og Ystad	2011-2014	Prosjektfinansiering	Haugaland Vekst